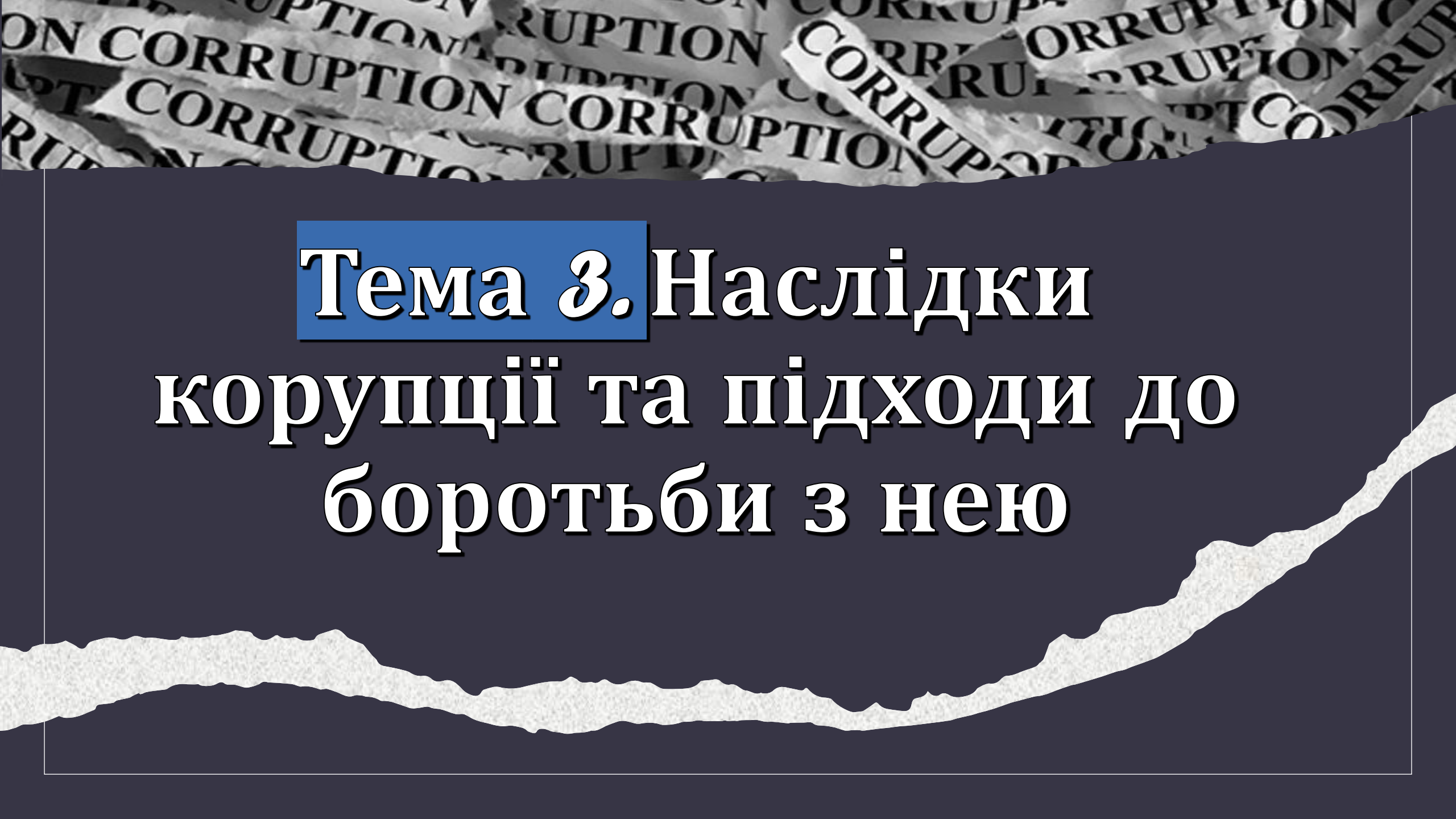

Тема 3. Наслідки корупції та підходи до боротьби з нею

План

I. Наслідки корупції

II. Світовий досвід боротьби з корупцією

An illustration on the left side of the slide shows a person's hands and arms in a dark suit. One hand is holding a small, round, gold-colored coin and is about to drop it into a dark, open bag or pocket. The other hand is visible near the bag. The background of the illustration is dark and textured.

Кейс-ТУНІС

Корупція може прямо впливати на економічні вигоди для бізнесу або на вашу особисту спроможність купувати щось, здатна перекрити доступ до товарів різних іноземних мереж, бо вони просто не матимуть шансу відкрити бізнес у вашій країні.

Жителі Тунісу не можуть купити БігМак меню в МакДональдсі, адже влада країни заборонила мережі зайти на свій ринок. Причиною є те, що права на франшизуМакДональдс отримала туніська компанія, яка не мала зв'язків з родиною Президента.

- Президент Тунісу **Зін аль-Абідін бен Алі** з 1987 по 2011 рік прийняв низку законів, які зобов'язали іноземні компанії отримувати спеціальний дозвіл, аби мати змогу вести бізнес у країні.
- Таке рішення негативно вплинуло на економіку та добробут Тунісу, але надало особисті переваги Президенту та його родині.
- Сімейні підприємства позбавилися конкурентів у вигляді іноземного бізнесу та монополізували різноманітні галузі.
- Родина Президента змогла заробити **13 мільярдів доларів США.**

Описана ситуація – приклад того, як посадові особи можуть використовувати свої повноваження для отримання власної вигоди, тобто приклад корупції та її наслідків. У цьому випадку Президент зловживав повноваженнями на свій розсуд, бо мав таку можливість, а наслідками цього насправді є не тільки відсутність МакДональдсу або шалене збагачення посадових осіб, а й послаблення економіки, демократії та інституцій загалом.

I. Наслідки корупції

“Корупція - це рак, який з'їдає віру в демократію, зменшує інновації та творчі здібності.

І без того обмежені бюджети витісняють значні національні інвестиції. Це марнує таланти поколінь. Відлякує інвестиції та робочі місця .”

- Джо Байден

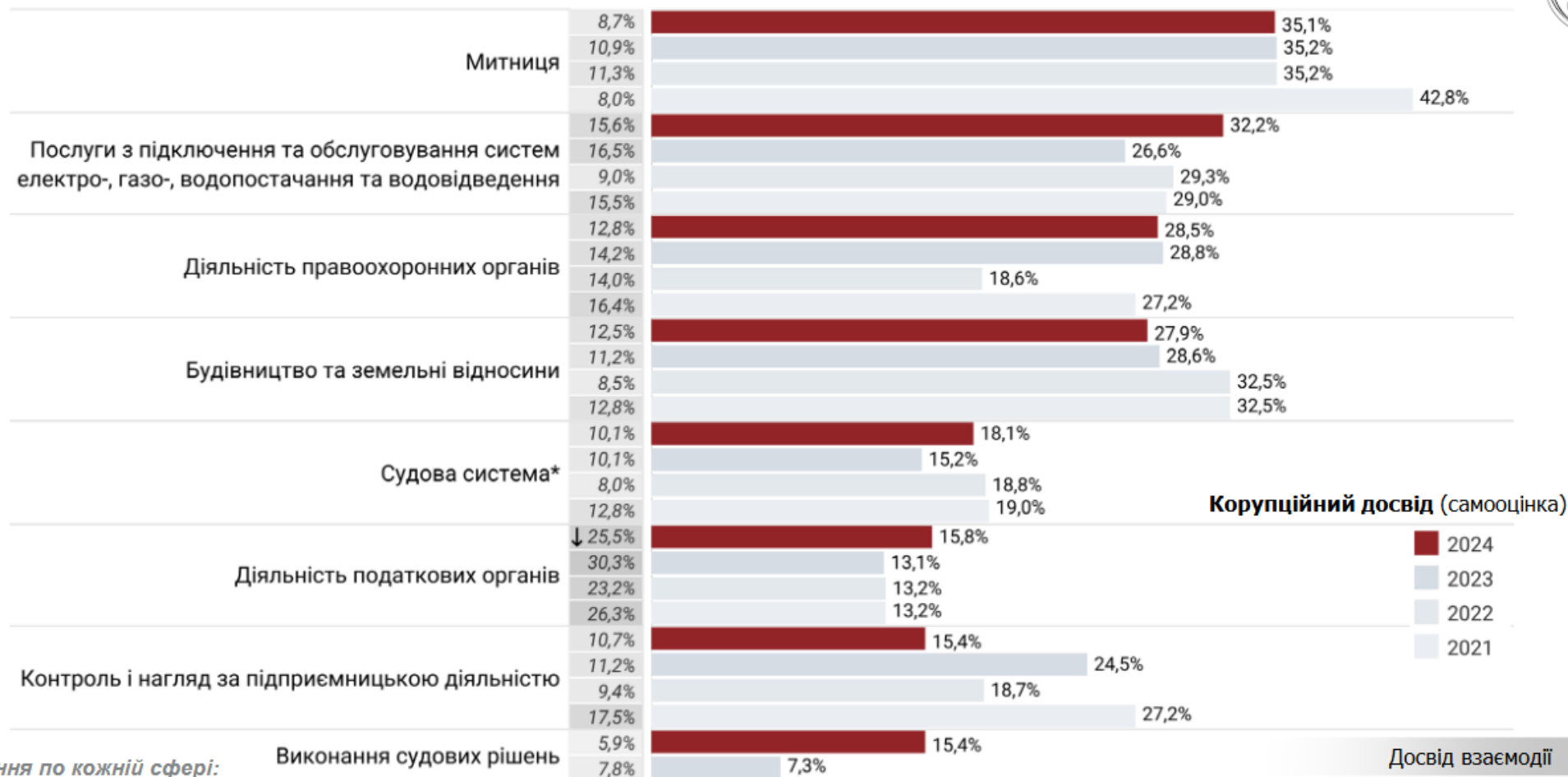
Звіт про стан протидії корупції за перше півріччя 2024 року

Відомості про адміністративні корупційні правопорушення	Кількість складених протоколів працівниками органів
Залишок нерозглянутих у судах протоколів на початок року	7773
Кількість протоколів про корупційні правопорушення, направлених до суду у звітному періоді (без повторно направлених)	15215
Кількість протоколів, за якими судом прийнято рішення у звітному періоді	13943
Кількість протоколів про корупційні правопорушення, що повернуті судом у зв'язку з неналежним оформленням або за інших підстав	4
Залишок нерозглянутих у судах протоколів на кінець звітного періоду	9045
Усього осіб притягнуто судом до відповідальності (штраф)	2649

- **Серед осіб притягнутих судом до відповідальності є:** 118 державних службовців, на деяких не лише наклали штраф, а ще й конфіскували майно; 15 депутатів обласної ради;
- 599 депутатів сільських, селищних, міських, районних рад; 347 посадових осіб місцевого самоврядування; 368 посадових та службових осіб інших органів державної влади; 31 службових осіб судової гілки влади; 2 особи з органів прокуратури, 184 представників органів внутрішніх справ; 55 з державної податкової служби, 14–СБУ, 117 – ЗСУ, 14 митників, 4 прикордонники і багато інших.

Бізнес: досвід взаємодії зі сферами та корупційний досвід

Питання по кожній сфері:

Виконання судових рішень

Досвід взаємодії

(1) «Чи доводилося Вам (як керівнику/представнику підприємства)/Вашому підприємству протягом останніх 12 місяців звертатись до ... за послугами...?» / («... зустрічатись (контактувати) з представниками ... органів ... з питань діяльності Вашого підприємства?»)

(2) «Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства) з корупцією при зверненні до ... за послугами з (у).... протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?» («... при зустрічі (контакті) з представниками ... органів»)

* Сфера «Судова система» у 2021–2022 роках включала також діяльність органів виконання судових рішень, з 2023 року ці сфери були розділені

Бізнес: досвід взаємодії зі сферами та корупційний досвід

Сфери діяльності	Від тих, хто стикався із сферою			
	Корупційний досвід за самооцінкою	Ініціатори відвідувачі	Ініціатори посадовці	Стикалися із сферою
Митниця (митний контроль, оформлення митних документів для суб'єктів бізнесу)	35,1%	7,7%	22,2%	8,7%
Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення, крім послуг, пов'язаних з поточними розрахунками	32,2%	8,7%	20,6%	15,6%
Діяльність правоохоронних органів	28,5%	6,4%	19,8%	12,8%
Будівництво та земельні відносини	27,9%	5,0%	19,9%	12,5%
Судова система	18,1%	3,7%	15,0%	10,1%
Діяльність податкових органів	15,8%	1,3%	12,6%	↓ 25,5%
Контроль і нагляд за підприємницькою діяльністю	15,4%	1,2%	21,5%	10,7%
Виконання судових рішень	15,4%	5,4%	10,6%	5,9%

Зверталися до сфери

8,7%

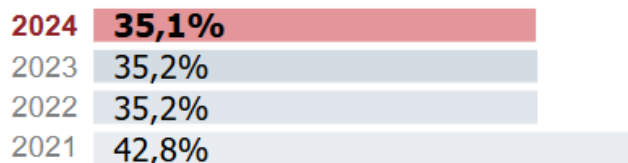

МИТНИЦЯ

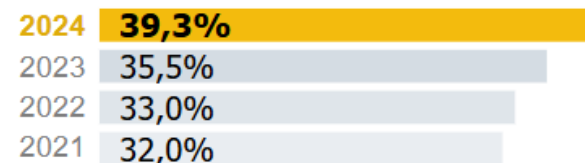

Корупційний досвід

За самооцінкою

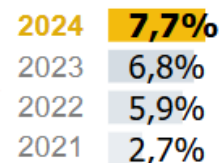

Перебували в корупційних ситуаціях

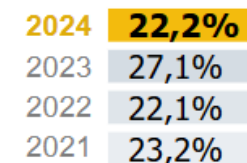

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

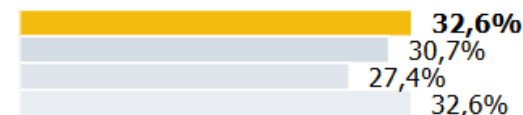
Посадовці

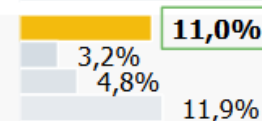
Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

ТОП-5 корупційних ситуацій

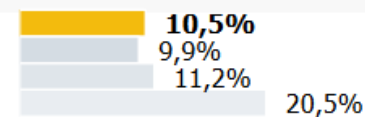
за сприяння у проходженні митних формальностей або не відображення дійсних результатів їх проходження

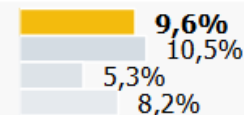
за нефіксування під час митного огляду виявленого порушення митних правил

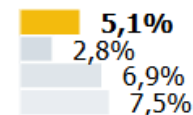
за митне оформлення неправдиво указаних даних щодо митної вартості (заниження) та/або коду товарів за УКТ ЗЕД

за митне оформлення транспортних засобів у режимі імпорту

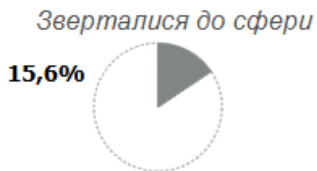

за безпідставне надання дозволу на поміщення товару у певний митний режим та подальше нездійснення контролю за дотриманням вимог митного режиму

2024
2023
2022
2021

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 105): «Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства)/Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками митних органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками митних органів?»

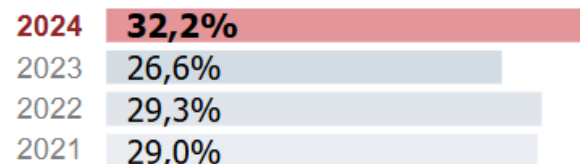

Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення

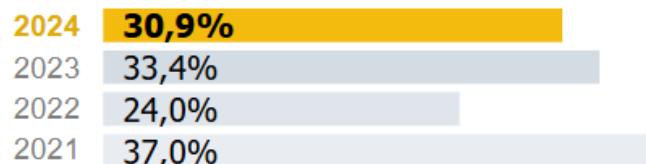

Корупційний досвід

За самооцінкою

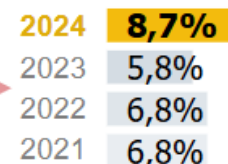

Перебували в корупційних ситуаціях

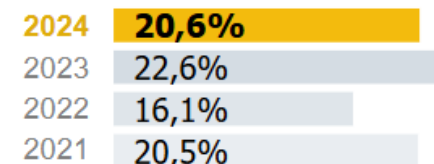

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

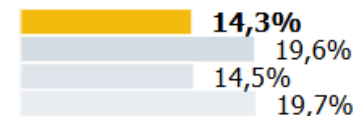
Посадовці

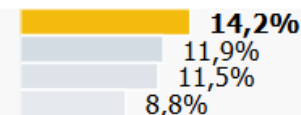
Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

ТОП-5 корупційних ситуацій

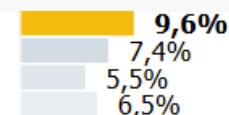
погодження проектної документації для подальшого приєднання нежитлового об'єкта до мережі електропостачання / за приєднання нежитлового об'єкта до мережі електропостачання

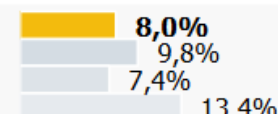
підготовку / прискорення підготовки документації із газопостачання або щодо внесення змін до неї

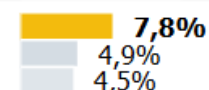
вирішення питань приєднання до систем водовідведення та їх експлуатації

непритягнення до відповідальності / нереагування на виявлені факти порушень правил експлуатації електромережі, електроустановки чи електрорічильника

відновлення / ремонт систем водопостачання будівель

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 188): «Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства) з корупцією при зверненні до підприємств за послугами з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації під час звернення до таких підприємств?»

Зверталися до сфери

12,8%

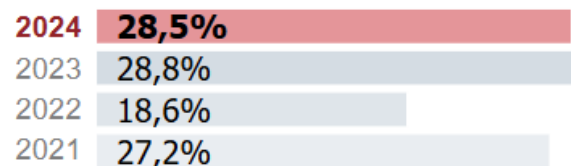

Діяльність правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування

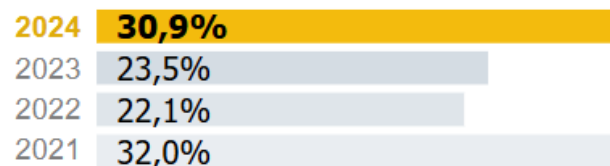

Корупційний досвід

За самооцінкою

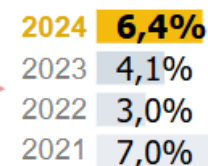

Перебували в корупційних ситуаціях

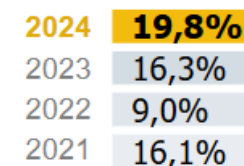

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

Посадовці

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

ТОП-5 корупційних ситуацій

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 154): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства) з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками правоохоронних органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками правоохоронних органів?»

Зверталися до сфери

12,5%

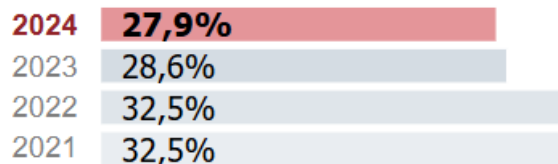

Будівництво та земельні відносини

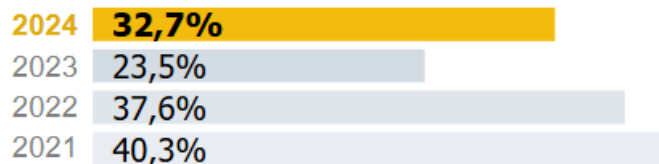

Корупційний досвід

За самооцінкою

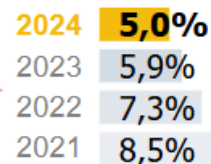

Перебували в корупційних ситуаціях

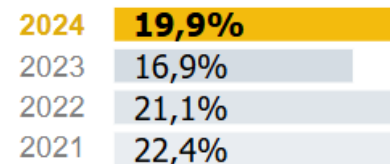

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

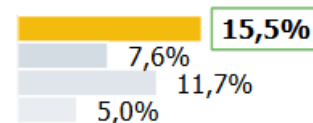
Посадовці

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

ТОП-5 корупційних ситуацій

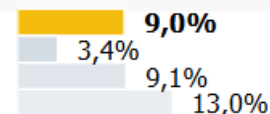
вирішення питання щодо **передачі земельної ділянки** в користування або у власність, в тому числі без застосування процедури аукціонів

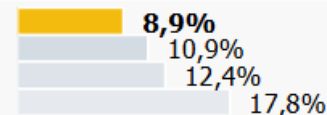
отримання **будівельного паспорта \ містобудівних умов та обмежень** від відділу містобудування та архітектури

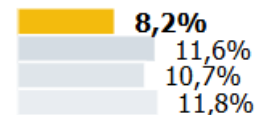
нереагування на **неправомірне користування земельною ділянкою** після закінчення строку дії договору оренди земельної ділянки

отримання **дозволу на будівництво / реконструкцію**

надання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки

■ 2024
■ 2023
■ 2022
■ 2021

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 151): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства) з корупцією при зверненні за послугами у сфері будівництва та земельних відносин протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації під час звернення за послугами у сфері будівництва та земельних відносин?»

Зверталися до сфери

10,1%

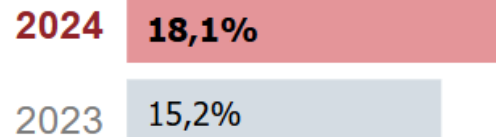

Судова система

Корупційний досвід

За самооцінкою

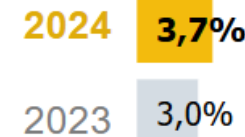

Перебували в корупційних ситуаціях

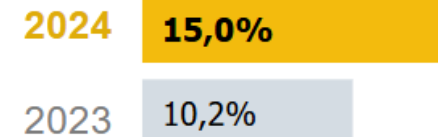

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

Посадовці

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

ТОП-5 корупційних ситуацій

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 122): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками судових органів (без врахування контактів з представниками органів виконання судових рішень) протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками судових органів (без врахування контактів з представниками органів виконання судових рішень)?»

Зверталися до сфери

25,5%

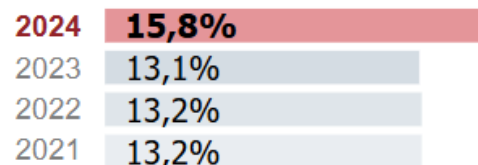

Діяльність податкових органів

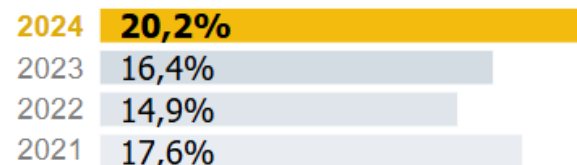

Корупційний досвід

За самооцінкою

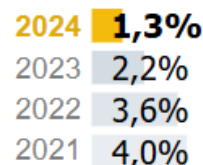

Перебували в корупційних ситуаціях

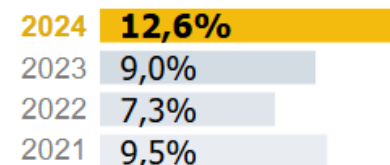

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

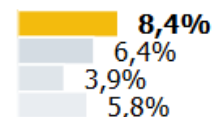
Посадовці

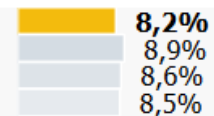
Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

ТОП-5 корупційних ситуацій

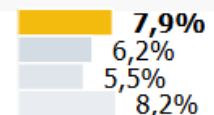
для отримання **позитивних результатів під час проведення перевірки** представниками податкової служби (зокрема, пов'язаних з: нефіксацією порушень, зменшенням / уникненням штрафних санкцій за результатами перевірок, обіцянкою не направляти результати перевірок до правоохоронних органів)

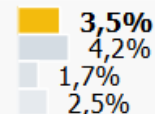
за дії та рішення, що **сприяли відшкодуванню ПДВ** Вашому підприємству (зокрема, пов'язані з реєстрацією податкових накладних в ЄРПН, виключенням Вашого підприємства з переліку «ризикових» підприємств, проведенням перевірки для підтвердження відшкодування)

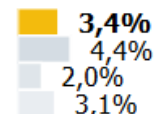
за **супровід податкового адміністрування** підприємства

за вирішення **питань, пов'язаних з податковим боргом** (зокрема, його відстрочення, розстрочення, списання, визнання «безнадійним» тощо)

за **непроведення позапланових перевірок** Вашого підприємства або **виключення з плану-графіку** перевірок

■ 2024
■ 2023
■ 2022
■ 2021

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 308): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками податкових органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками податкових органів?»

Зверталися до сфери

10,7%

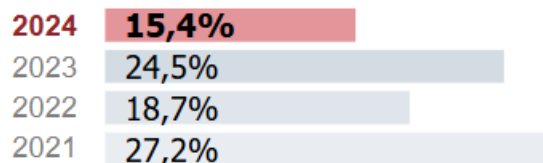

Контроль і нагляд за господарською діяльністю

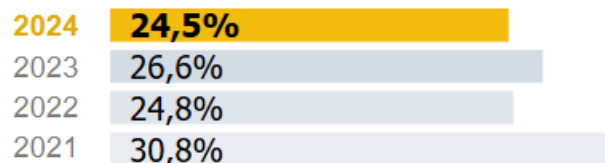

Корупційний досвід

За самооцінкою

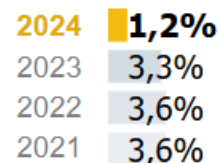

Перебували в корупційних ситуаціях

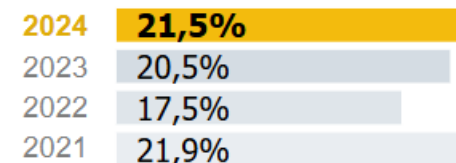

Ініціатори корупційних ситуацій

Відвідувачі

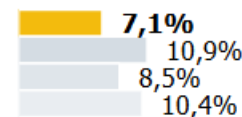
Посадовці

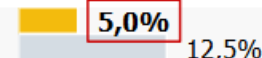
Робили неофіційні платежі (грошові кошти або подарунки) або надавали послуги представникам...

ТОП-5 корупційних ситуацій

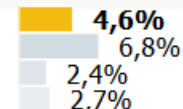
Державної інспекції архітектури та містобудування України

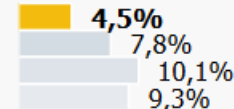
органів архітектурно-будівельного контролю на місцевому рівні (виконавчий орган сільської, селищної, міської ради / структурний підрозділ Київської та Севастопольської міськдержадміністрації)

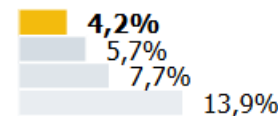
Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужби)

Державної податкової служби України

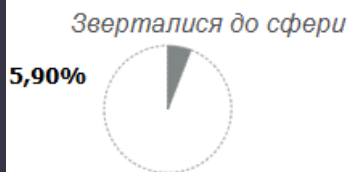

Державної служби України з надзвичайних ситуацій (контроль у сфері пожежної та техногенної безпеки)

■ 2024
■ 2023
■ 2022
■ 2021

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 129): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками контролюючих органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками контролюючих органів?»

Виконання судових рішень

Корупційний досвід

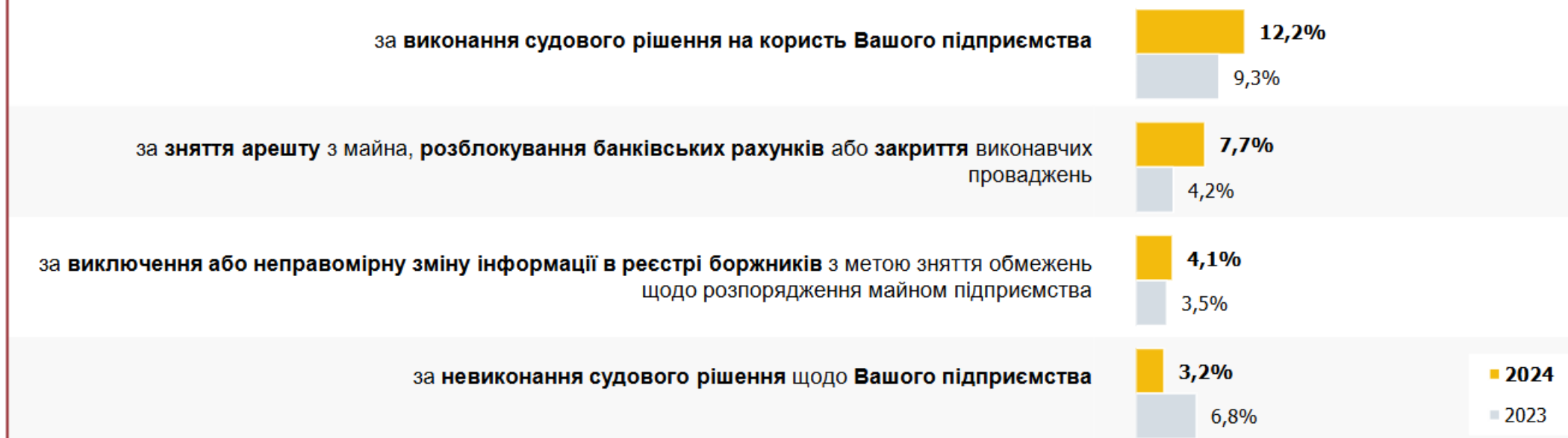

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

Корупційні ситуації

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 72): «Чи стикалися Ви (як керівник / представник підприємства) / Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками органів виконання судових рішень протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас /працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками органів виконання судових рішень?»

Проблема «снігової кулі»

Значне поширення корупції призводить до ситуації, коли громадяни повинні платити хабарі за послуги, на які мають законне право. Люди, що спочатку не бажають давати хабарі, не знаходять іншого виходу, крім як взяти участь у корупційній грі. Зрештою, корупція легко виходить з-під контролю, а кількість залучених осіб стрімко зростає.

Це означає, що одиничний корупційний вчинок може мати великий вплив. Навіть через здавалося б дрібний прояв побутової корупції індивід сприятиме усталенню практики до тієї міри, що вирішити питання некорупційним шляхом буде дуже складно.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції

- **United Nations Convention Against Corruption (UNCAC)** — це міжнародний договір, спрямований на боротьбу з корупцією на глобальному рівні. Вона була ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 31 жовтня 2003 року і набула чинності 14 грудня 2005 року. Конвенція є одним із найважливіших міжнародних правових інструментів для запобігання та боротьби з корупцією, до якого приєдналося понад 180 країн.

United Nations

Основні положення Конвенції охоплюють такі сфери:

- Країни-учасниці повинні розробляти й упроваджувати ефективні антикорупційні політики, спрямовані на запобігання корупції в публічному та приватному секторах.
- Конвенція зобов'язує країни визнати корупційні діяння, такі як хабарництво, незаконне привласнення активів, відмивання грошей, як кримінальні злочини.
- Стимулювання співпраці між державами для обміну інформацією та допомоги в розслідуванні корупційних злочинів.

- Конвенція передбачає механізми повернення незаконно привласнених активів, що є ключовим аспектом у боротьбі з міжнародною корупцією.
- ООН сприяє наданню технічної допомоги країнам у впровадженні заходів із боротьби з корупцією.

Цей документ є важливою основою для міжнародної співпраці у сфері боротьби з корупцією і забезпечує рамки для держав-учасниць щодо розвитку власних антикорупційних механізмів.

Якісна освіта. Корумпована адміністрація стягує незаконні «благодійні внески» або плату за доступ до «безкоштовної» державної освіти. Кошти розкрадаються, тому навіть відданим справі вчителям не вистачає необхідних ресурсів та матеріалів. А учням – сприятливого освітнього середовища.

Гендерна рівність. Жінки непропорційно часто стають жертвами сексуального вимагання. У деяких країнах гендерні стосунки виключають жінок із корумпованих мереж (і, отже, із ресурсів, що пропонують ці мережі).

Чиста вода та належні санітарні умови. Фірми підкуплюють інспекторів, щоб дозволити їм незаконно скидати хімічні речовини у воду, а не безпечно їх утилізувати. Фірми та ферми підкуповують або лобіюють законодавців, аби вони написали закони, що не заважають забрудненню. Організовані злочинні угруповання іноді «виграють» контракти на санітарну обробку.

Відновлювальна енергія. Нафтові та вугільні лобі беруть участь у хабарництві або обміні послугами для боротьби з програмами, спрямованими на поширення альтернативної енергії.

Гідна праця та економічне зростання. У багатих ресурсами країнах розкрадання перетворює їх на заможні країни з бідними громадянами, оскільки там не докладають жодних зусиль для створення робочих місць. Популістська політика утримує корупціонерів при владі, а транснаціональні фірми користуються доступом до ресурсів з незначним забезпеченням гідною роботою місцевих працівників.

Інновації та інфраструктура. Корупція (відкати або конфлікт інтересів) змушує уряд субсидувати не ті галузі, які реально цього потребують, та братися за непотрібні інфраструктурні проекти, а не ті, які сприяли б підвищенню продуктивності й ефективності.

Зменшення нерівності. Між корупцією та нерівністю існує замкнене коло: менш рівні суспільства є більш корумпованими, а більша корупція викликає більшу нерівність.

Сталий розвиток міст і спільнот. Хабарництво нафтової та вугільної промисловості підриває програми з просування екологічно чистої енергії для забезпечення потреб міст та спільнот. Також корупція у містобудівній сфері робить міський простір неінклюзивним та небезпечним.

Відповідальне споживання. Корупція спотворює ринкові сили, тому виробляють і споживають неправильні види та кількості товарів і послуг. У деяких випадках корупція гарантує монополії, де конкуренція могла б сприяти більш відповідальному виробництву.

Боротьба зі зміною клімату. Корупція дозволяє фірмам і окремим особам забруднювати довкілля понад законодавчо встановленими межами, а також експлуатувати ресурси (наприклад, деревину та шахти) всупереч межам цілей сталого розвитку.

Збереження морських екосистем. Корупція сприяє надмірному вилову риби, руйнуванню середовища проживання та скиду хімічних речовин чи інших матеріалів у море.

Збереження екосистем суші. Незаконна вирубка знищує середовище проживання. Незаконне скидання хімічних речовин завдає шкоди екосистемам. Усе це стає можливим завдяки корупційним лобі окремих зацікавлених груп.

Мир та справедливість. Корупція підриває системи правосуддя та легітимність влади; це сприяє поширенню організованої злочинності та тероризму, а відтак залишає безкарними порушення прав людини залишатися.

Партнерство заради стійкого розвитку. Країни повинні працювати разом, щоб боротися з корупцією, сприяти доброчесності та належному управлінню, як зазначено в Конвенції ООН проти корупції.

Негативні
наслідки також
можна
згрупувати за
основними
сферами
життя:

- Розширення тіньової економіки
- Зменшення надходжень до бюджету
- Неефективне використання бюджетних коштів
- Дискредитація ідеї справедливої ринкової економіки

- Підрив авторитету держави як усередині країни, так і в міждержавних відносинах.
- Порушення принципів формування та функціонування владних інститутів.
- Відчуження влади від народу.
- Дестабілізація політичної ситуації.
- Підпорядкування державної влади приватним і корпоративним інтересам та інше.

- Поглиблення нерівності та соціальної несправедливості.
- Викривлення суспільного порядку.
- Підваження базових моральних цінностей.
- Руйнація довіри в суспільстві та інше.

У 2015 році у Непалі стався землетрус, який приніс масові руйнування. Таких згубних наслідків і знищення значної частини столиці держави можна було уникнути, якби забудовники міста дотримувалися будівельних норм, а не ухилялися від них через отримані корупційним шляхом дозволи.

Окремо важливо зазначити, яку шкоду корупція може нанести базовим сферам життя держави, зокрема її безпеці та обороні, не говорячи вже про імідж на зовнішньополітичній арені.

II. Світовий досвід боротьби з корупцією

- Із другої половини ХХ століття корупцію перестають сприймати як невід'ємну частину функціонування бізнесу або держави. У середині 1990-х років абсолютна більшість країн у світі визнала, що корупція є глобальною проблемою. Відтоді у сфері її запобігання активно працюють регіональні та глобальні міжурядові організації.

Сприйняття корупції як глобальної, а не локальної проблеми допомогло скоординувати зусилля для боротьби проти неї на міжнародній арені.

Така координація передбачає два основні напрями:

- ✓ прийняття міжнародних актів, які визначають засади запобігання та протидії корупції загалом або в конкретних сферах;
- ✓ створення окремих організацій та мереж, покликаних моніторити прогрес боротьби з корупцією на рівні країн.

- Результатом діяльності за першим напрямом стало прийняття цілого комплексу міжнародних обов'язкових актів та актів рекомендаційного характеру Організацією Об'єднаних Націй, Радою Європи, Організацією економічного співробітництва та розвитку, Європейським Союзом та Організацією американських держав.
- 15 грудня 1975 року прийняття резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3514(XXX), яка закликає уряди всіх країн на національному рівні вжити необхідних заходів для запобігання та протидії корупції.

Перші міжнародні акти у сфері протидії корупції **Україна** підписала та ратифікувала в **1999** році. Це була **Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією** — ключовий міжнародно-правовий документ Ради Європи, що визначає обов'язкові для країн-членів підстави криміналізації корупційних дій, перелік їх, види та обсяги міжнародної правової допомоги, заходи з міжнародного контролю.

- А також Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. Її мета — запровадження ефективних засобів «правового захисту осіб, яким заподіяно шкоду внаслідок корупційних дій, для надання таким особам можливості захищати свої права та інтереси, включаючи можливість отримання компенсації за заподіяну шкоду».

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Найбільшим досягненням у сфері антикорупції на сьогодні є **ухвалення 2003 року** Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй **Конвенції ООН проти корупції**. Її підписала **181** країна, саме тому нині це **єдиний універсальний юридично обов'язковий міжнародний документ у сфері протидії корупції!**

- Країни-підписанти Конвенції взяли на себе зобов'язання реалізувати перелічені в ній заходи для ефективного запобігання та протидії корупції. Наразі документ не підписали лише 11 країн членів ООН, серед яких Північна Корея, Монако, Андорра, Сомалі та Суринам.
- **Україна** Конвенцію **підписала**, у 2006-му ратифікувала, а офіційною датою набрання чинності є 2010 рік.
- Відповідно до статті 5 Конвенції ООН проти корупції кожна держава-учасниця розробляє та здійснює ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства, відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості та відповідальності.
- Конвенція фактично втілює кращі практики з протидії корупції, які довели свою результативність у різних країнах. До речі, вони відображені в її переліку заходів.

Заходи щодо запобігання корупції:

Формування скоординованої політики — встановлення й заохочення ефективних практик для запобігання та протидії корупції, які періодично переглядають.

Створення органу або органів із запобігання корупції, які формують та імплементують антикорупційну політику.

Формування доброчесної публічної служби — включає прозорі конкурси, достатнє фінансове забезпечення, фокусування на таких критеріях, як бездоганність роботи, справедливість і здібності.

Заходи щодо запобігання корупції:

Етичні стандарти поведінки на державній службі – заохочення непідкупності, чесності та відповідальності серед держслужбовців, створення визначених стандартів поведінки.

Прозорі державні закупівлі й управління фінансами – публічне поширення інформації про закупівельні процедури, зрозумілі та прозорі критерії участі й відбору, ефективні механізми контролю.

Заходи щодо запобігання корупції:

Державна звітність, що дає змогу суспільству отримувати інформацію про механізм прийняття рішень у державі, спрощення адміністративних процедур, публікацію інформації про корупційні ризики в держсекторі.

Незалежність судових органів та органів прокуратури, що передбачає забезпечення незалежності, зміцнення чесності та непідкупності, запобігання корупції всередині органів.

Заходи щодо запобігання корупції:

Доброчесність приватного сектору, що виражається у співпраці бізнесу та правоохоронних органів, розробці стандартів доброчесності для бізнесу, запобіганні конфлікту інтересів у випадку колишніх держслужбовців, які приходять у бізнес.

Участь суспільства – посилення прозорості та залучення громадян у процес прийняття рішень, доступ до інформації, формування атмосфери несприйняття корупції, повага, заохочення та захист свободи пошуку й поширення інформації про корупцію.

Запобігання відмиванню коштів – регулювання та моніторинг банків і небанківських фінансових установ, аби запобігти відмиванню коштів у всіх формах.

Успішні приклади боротьби з корупцією

Естонія

- Є однією з найменш корумпованих країн Європи, попри радянське минуле з поширеним явищем корупції. Із 1991 року уряд активно впроваджує доброчесність шляхом створення моделі електронної держави.

Така модель включає в себе:

- мережу інтернет-документації, яка замінює паперові підтвердження;
- онлайн-реєстрацію юридичної особи;
- онлайн-голосування на парламентських виборах.

Естонія

- Важливим кроком до запобігання корупції в країні стало впровадження кримінальної відповідальності за одержання хабаря: корупціонер потрапляє за грати до 5 років, а посередники отримують штраф на велику суму.
- Мінімальна заробітна плата поліцейських стала дорівнювати середній зарплатні країни.
- Впровадження моделі електронної держави дозволило мінімізувати взаємодію громадян із чиновниками.

Грузія

- До 2003 року Грузія була однією з найбільш корумпованих країн, після приходу до влади Міхеїла Саакашвілі відбулося оголошення політики нульової толерантності до корупції.
- У 2004 р. звільнено понад 15 тис. поліцейських із МВС.
- Зарплату поліцейським підвищили майже в 10 разів.
- Введено систему електронного документообігу.

ГОНКОНГ

- Створення Незалежної комісії з боротьби з корупцією започаткувало нове гасло в діяльності чиновників: «доведи, що твоє майно придбане не за хабарі».
- Уряд подбав про інформованість населення й надав свободу медіа щодо публікації та розслідувань корупційних махінацій.
- Людина, від якої вимагають дати хабар, не несе відповідальності за цю дію. Винним є лише корупціонер.

Фінляндія

- Фінське законодавство не містить поняття «корупція». Однак термін «хабарництво» все ж існує, а за саме хабарництво карають позбавленням волі до 4 років або значним штрафом.
- Усі органи влади є повністю відкритими для населення.
- Громадяни Фінляндії без проблем можуть знайти протоколи та рішення всіх засідань, що гарантує інформованість населення та відсутність недовіри.

Сінгапур

- Антикорупційний шлях Сінгапуру почався з побудови ефективної нормативно-правової бази запобігання корупції, яка містить чіткі формування щодо покарання та виключає двозначні закони.
- Судова система є самостійною та незалежною у своїх діях, а судді мають надзвичайно високу зарплатню (800 000 дол. за рік).
- Уряд також збільшив виплати чиновників, яка становить майже в 6 разів більше середньої зарплатні.

Дякую за
увагу!

